

İLKOKULDA DRAMA UYGULAMALARI

Doç. Dr. Şükran CALP - Doç. Dr. Demet ŞAHİN KALYON
Doç. Dr. Pınar BULUT - Doç. Dr. Yasemin KUŞDEMİR

İLKOKULDA DRAMA UYGULAMALARI

Yazarlar: Şükran CALP - Demet ŞAHİN KALYON

Pınar BULUT - Yasemin KUŞDEMİR

ISBN: 978-605-7523-41-9

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

Copyright © Vizetek

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'ne aittir. Vizetek izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Sayın okuyucularımız, bandrolsüz yayınları satın almamanızı diliyoruz.

Yayın Koordinatörü: Ferit RESULOĞULLARI

Kapak Tasarımı & Mizanpaj: Vizetek Dizgi

- 1. Baskı:** Ankara - Eylül, 2016
- 2. Baskı:** Ankara - Aralık, 2017 (Genişletilmiş)
- 3. Baskı:** Ankara - Ekim, 2020 (Güncellenmiş)
- 4. -5. - 6. Baskı:** Ankara - Ekim, 2021
- 7. Baskı:** Ankara - Eylül, 2022
- 8. Baskı:** Ankara - Eylül, 2023
- 9. Baskı:** Ankara - Şubat, 2024
- 10. Baskı:** Ankara - Eylül, 2025

Baskı:

Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Şti. İvedik Org. San. 1420. Cad. No: 58/1
Yenimahalle/ANKARA

Tel: 0 312 395 85 71

Yayıncı Sertifika No: 41575

Matbaa Sertifika No: 47479

İletişim:

Seyranbağları Mah. İncesu Cad. 10/2 Çankaya/ANKARA

Tel.: (0312) 482 00 11

Web: www.vizetek.com.tr

E-mail: vizetekiayincilik@gmail.com

İLKOKULDA DRAMA UYGULAMALARI

Yazarlar

Doç. Dr. Şükran CALP

Doç. Dr. Demet ŞAHİN KALYON

Doç. Dr. Pınar BULUT

Doç. Dr. Yasemin KUŞDEMİR

Yazarlara ait ORCID ID numaraları

Yazarlar

Doç. Dr. Şükran CALP

ORCID ID: 0000-0001-6297-9056

Doç. Dr. Demet ŞAHİN KALYON

ORCID ID: 0000-0002-4321-4880

Doç. Dr. Pınar BULUT

ORCID ID: 0000-0003-0709-855X

Doç. Dr. Yasemin KUŞDEMİR

ORCID ID: 0000-0002-8687-3229

ÖN SÖZ

Hem kendini, hem dünyayı tanımanın, keşfetmenin adıdır drama. Yaşayarak öğrenmenin, öğrenirken eğlenmenin, eğlenirken öğrenmenin adıdır. Özgürdür, gönüllü bir uğraştır. Bir maceradır drama; sonunu katılımcının yazdığı gizemli bir serüven... Başkalarına ilham verirken onlardan öğrenmektir. Anlaşılmazların, soyut kavramların anlamlı hale getirildiği bir yolculuktur. Zaten var olana işaret etmek ya da sunulan seçeneklerden sadece birini tercih etmek zorunda olmanın ötesindedir. Yazmaktır, okumaktır ve doyasıya anlatmaktır. Bazen sessizlikle, bazen çok sesliliğinle anlatmak... Bazen sözlerle, bazen gözlerle, bazen bedenle anlatmaktır. Paylaşmaktır drama, “biz” olmaktır ama aynı zamanda tüm benliğine “ben” olduğunu, var olduğunu, birey olduğunu bilmektir. Yaşamak, yaşatmak, dinlemek ve hissetmek... Drama hayatın ta kendisidir.

Bilgi, üstünüzde iğreti duran bir kıyafet gibi değil de ruhunuza dokunan bir nağme olduğunda anlamlı ve değerlidir. Bilginin içselleştirilmesi ve günlük yaşamla ilişkilendirilmesi, kalıcılık için son derece önemlidir. Okul ortamında kalıcı bilgi, dayanışmanın, paylaşmanın, işbirliğinin olduğu aktif ve katılımcı bir öğrenme ikliminde edinilir, işlenir ve inşa edilir. İşte drama, bu temel düşünceye hizmet eden en etkili yöntemlerden biri olarak görülmektedir.

Başlı başına bir disiplin olmasının yanı sıra aynı zamanda etkili bir yöntem olması, dramayı, eğitim amaçlı kullanmayı mümkün kılmaktadır. Eğitim Fakültelerinin bazı bölümlerinde zorunlu bir ders olarak okutulmasına rağmen, alanda yetişmiş yeteri kadar öğretim elemanı olmaması, bu dersin verimliliğini düşürmekte, hatta öğrencilerin dramanın gerçekte ne olduğuyla ilgili fikir sahibi bile olamadan mezun olmasına sebebiyet vermektedir. Elbette arzu edilen, dramayı okullarda eğitim amaçlı kullanacak herkesin, uygulamalı bir eğitim olarak en azından temel aşama düzeyinde bilgi sahibi olmasıdır. Ancak ülkemizdeki çoğu öğretmen ve öğretmen adayı için çeşitli sebeplerle bu dahi mümkün olamamaktadır. Bu durumda kendilerini yetiştirmek ve öğrenmek isteyen eğitimciler için bu alanda yazılmış teorik ve uygulamalı kitaplara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kitap, bu ihtiyaçtan hâsıl düşüncenin eseridir.

Yazarlar olarak kitabın mükemmel olduğuyla ilgili bir iddiaya sahip değiliz. Zira böyle bir iddianın, mükemmelliğe hudut koymak, hayal etmeyi hiçe saymak demek olduğunun bilincindeyiz. Önüne geçilemeyen en iyiye, en mükemmele ulaşma arzusunun, insanları yaşamları boyunca sıradan kalmaya, adım atamamaya mecbur etmesi muhtemeldir. “En iyi” de, “en mükemmel” de son derece izafidir. Bizler, her zaman “daha iyi”nin peşinde olarak, dramanın özünde var olan yaratıcılığa gölge düşmesine meydan vermemek adına, yazdığımız her atölyenin

ihtiyaçlara, yönelimlere, tercihlere ve kişisel özelliklere göre değiştirilip geliştirilebileceğini söylemeyi zorunluluk addediyoruz. Bu anlamda eserimize ynelilecek her türlü eleştiri, dönüt ve düzeltme, tarafımızda minnettarlıkla karşılık bulacaktır.

Yazılması çok uzun zamandır tasarlanan bu eser için yazarlar olarak kapsamlı araştırma ve incelemeler yapmış olmanın yanında merkezi Ankara’da bulunan ağdaş Drama Derneğinde çok aşamalı eğitimler de almış bulunmaktayız. Söz konusu eğitimler için katıldığımız her atölyenin, her etkinliğin, tanıştığımız her katılımcının ve birlikte çalıştığımız her liderin anlamlı ve özel izler bırakmasının hoşnutluğuyla ağdaş Drama Derneğine ve onun nezdinde bahsi geçen herke-se teşekkürü bir borç biliriz. Teşekkürün büyüğü, yürütmüş olduğumuz Drama dersleri yoluyla bize kendimizi değerlendirme, geliştirme, yeniden keşfetme ve eksikliklerimizi tamamlama fırsatı verdiği için fakltedirdeki öğrencilerimize. Son olarak bizi binbir emekle bu günlere getiren ailelerimiz, değerli görüşleriyle ışık tutan kıymetli hocalarımız, bize değen, dokunan, varlıklarıyla ısıtan dostlarımız iyi ki varsınız.

...

Elinizdeki kitapta, uzun yıllarını Gazi Eğitim Fakültesi, K-Blok, “B-15” numaralı küçük bir odada dört masa dört sandalye etrafında geçirmiş dört kafadarın hikyesi var. Bu kitapta o küçük odanın sıcaklığı, samimiyeti, masumiyeti, hüznü, endişesi, sevinci, coşkusu, sitemi var. O küçük odanın çıkmazları, kaçamakları, sancıları, kaygıları... Bu kitapta o odanın ruhu var: B-15 ruhu. Kelimeler, cümleler, renkler, semboller ruhumuza değip vücut buldu bu kitapta. Bu yönüyle elinizdeki kitapta “insan” var, “hayat” var, “duygu” var, “biz” varız. Biz dört kafadar, okuyucuyu ya da uygulayıcıyı bizimle beraber anlamaya, sorgulamaya, düşünmeye ve her bir atölyeye kendinden bir şeyler katarak onu yeniden inşa etmeye davet ediyoruz. Bu kitaba değen herkes, dört sandalyeli B-15’in misafiri. Hoş geldiniz! Başımızın üstünde yeriniz var.

Doç. Dr. şükran CALP

Doç. Dr. Demet şAHİN

Doç. Dr. Pınar BULUT

Doç. Dr. Yasemin KUşDEMİR

İKİNCİ BASIM İÇİN ÖN SÖZ

Biz dört kafadar heybemize minneti, şükrü, vefayı alarak birlikte bir yola çıktık. Öğrendiğimizi öğrettiğimize katık ettik, paylaştık. Düşündük ki paylaşılnca anlamlı her bilgi. Kitabımıza yöneltlen her türlü eleştiriyi öğüt belledik. Düşündük ki işitilince kıymetli her öğüt.

İkinci basım için gücümüz yettiğince düzeltme ve güncellemeler yaptık, yeni atölyeler ekledik. Okuyucunun gözünden bir kez daha, bir kez daha okuduk. Ama yine de kitabın en iyi hali, henüz okumadığınız, görmediğiniz ve hatta basılmamış hali. Daha biz bile koklamadık onu... Kim bilir, belki bir sonraki yolculuk ona doğru olur. Bu heyecan verici yolda el veren, yol açan, ikram eden, yer gösteren herkese sonsuz teşekkürler...

Doç. Dr. Şükran CALP

Doç. Dr. Demet ŞAHİN KALYON

Doç. Dr. Pınar BULUT

Doç. Dr. Yasemin KUŞDEMİR

ÜÇÜNCÜ BASIM İÇİN ÖN SÖZ

Bir gün bir kitap alsam elime, koklasam şöyle içime çekerek, dolaşsam sayfaların enginliğinde ve sonra tüm renklerim değişse... Ben değişsem, zaman değişse, yer değişse... Mesela pembe olurse gökyüzü ya da ağaçlar mavi... Belki turuncu, mor, yeşil... Sarsa etrafı rengârenk olmanın mis gibi kokusu... Daha önce hiç duymadığım sesleri dinlesem ve gözlerimin göremediği her yer görünür olsa. Kendimi de alsam giriversem içeri... Herkes sussa, herkes konuşsa, herkes gülse, herkes donsa, herkes dursa, herkes koşsa ve sonra hiç kimse herkes olmasa...

Sözler havada uçuşsa, yazı sessizce oturup kalsın... Şarkılar seni, beni, onu, bizi söylerken fotoğraflar dinlese... Film olurse hayatlar ve şiirler yeniden yazıl-sa... Değişse hikâyenin son sayfası, masal kahramanları başka masallara misafir olsa... Neşe ikram edilse, hüznler paylaşılsa... Gönüller bir olsa, birler bütün... Mesafeler azalsa, uzaklar yakın... Sonra bir ses, akşam geceye teslim olurken... Telefonuna gelen bir mesaj seni sana getirse...

B15 “Birlikte çok güzeliz.”:

“Arkadaşlar kaçta toplanıyoruz? Nil Sevi’yi uyutayım, 22:00 iyi mi? (Demet) Benim dersim var. Bitmiyor o saate. Hocaya ayıp olur (Yasemin). Dostlar Hamza’ya ablaları bakacak ama yine de 22:00’dan sonra olsun (Pınar). Benim uyukum gelir, çok geç o saat, biliyorsunuz yoldan geldim. Uyursam uyandırın (Şükran).”

Birkaç saat sonra, B15 “Birlikte çok güzeliz.”:

“Organ bağıışı gibi toplumsal duyarlılığa dikkat çeken atölyeler hazırlayalım. (Demet). Drama teknikleri kısmını genişletelim ve aşamalardan daha ayrıntılı bahsedelim (Yasemin). Bence içeriği görsellerle daha da zenginleştirelim, yenilerini ekleyelim (Pınar). Yaşam becerileri ya da “öz”le ilgili yeni atölyeler tasarla-yalım. Kitabın dilini yeniden ele alalım (Şükran).”

Üçüncü basım için ön söz yazdığımız bugün, B15 “Birlikte çok güzeliz.”:

“Yazarlar olarak tanışıklığımızı yıllar anlatıyor, dostluğumuzu birlikte yürüdüğümü-z yollar. İlkokulda Drama Uygulamaları kitabı için çıktığımız yolda birlikte çok mesafe katettik. Yeni her baskı ayrı bir heyecan, ayrı bir mutluluk. Hayal ettiğimiz ne varsa sizinle paylaşmaya devam ediyoruz. Bizler değişiyoruz, dünya değişiyor.”

Doç. Dr. Şükran CALP

Doç. Dr. Demet ŞAHİN KALYON

Doç. Dr. Pınar BULUT

Doç. Dr. Yasemin KUŞDEMİR

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	V
İKİNCİ BASIM İÇİN ÖN SÖZ	VII
ÜÇÜNCÜ BASIM İÇİN ÖN SÖZ	IX

Dramaya Genel Bakış.....	1
---------------------------------	----------

Doç. Dr. Yasemin KUŞDEMİR

1. Drama Sürecinin Temel Bileşenleri	5
2. Dramada Kullanılan Teknikler.....	7
3. Dramada Uygulama Aşamaları ve Planlama	11
Kaynakça	17

İlk Okuma ve Yazma Öğretiminde Drama Uygulamaları	21
--	-----------

Doç. Dr. Pınar BULUT

Doç. Dr. Yasemin KUŞDEMİR

1. ATÖLYE: Çizgi Çalışmaları	21
2. ATÖLYE: “a” Sesi	25
3. ATÖLYE: “k” Sesi	28
4. ATÖLYE: “t” Sesi	31
5. ATÖLYE: “ü” Sesi.....	33
6. ATÖLYE: Hece Çalışması	37
7. ATÖLYE: Cümle Oluşturma.....	40
8. ATÖLYE: Hikâye Oluşturma	42
9. ATÖLYE: Cümle Kurma - Okuma	46
10. ATÖLYE: Hikâye Oluşturma - Okuma	49

Türkçe Öğretiminde Drama Uygulamaları.....	53
---	-----------

Doç. Dr. Pınar BULUT

1. ATÖLYE: Haydi Yazalım	53
2. ATÖLYE: Makineler Canlanıyor	56
3. ATÖLYE: Masal Yazıyoruz	58
4. ATÖLYE: Karagöz ve Hacivat Bizimle	60
5. ATÖLYE: Noktalama İşaretlerini Öğrenelim.....	63

6. ATÖLYE: Harflerden Kelimelere, Kelimelerden Metinlere	66
7. ATÖLYE: Gazete Haberleri	68
8. ATÖLYE: Fabl Okuyoruz.....	70
9. ATÖLYE: Şiir Okuyalım	73
10. ATÖLYE: Deyimleri Öğrenelim	76
11. ATÖLYE: Ürün Etiketlerini Okuyalım	78
12. ATÖLYE: Konuşma Kurallarını Öğrenelim.....	80
13. ATÖLYE: Eş Sesli Kelimeleri Öğrenelim.....	82
14. ATÖLYE: Kuşlar.....	84
15. ATÖLYE: Atasözlerini Öğrenelim.....	86
16. ATÖLYE: Gerçek ve Mecaz Anlamalı Kelimeler	89

Hayat Bilgisi Öğretiminde Drama Uygulamaları.....91

Doç. Dr. Şükran CALP

1. ATÖLYE: Ortak ve Farklı Yanlarımız.....	91
2. ATÖLYE: Meslekler.....	96
3. ATÖLYE: Duygularımız	100
4. ATÖLYE: Çözüm Arıyorum	108
5. ATÖLYE: Dayanışma: Bir Elin Nesi Var, İki Elin Sesi Var?	112
6. ATÖLYE: Doğal Afetlerden Korunma.....	116
7. ATÖLYE: Geçmiş Şimdi Gelecek	121
8. ATÖLYE: Cumhuriyetimizi Korumak.....	126
9. ATÖLYE: Mevsimler	129
10. ATÖLYE: Ailemiz.....	132
11. ATÖLYE: Meyve ve Sebzeler	135

Matematik Öğretiminde Drama Uygulamaları 139

Doç. Dr. Demet ŞAHİN KALYON

1. ATÖLYE: Doğal Sayılar.....	139
2. ATÖLYE: Doğal Sayılar.....	144
3. ATÖLYE: Geometrik Cisimler ve Şekiller	147
4. ATÖLYE: Uzamsal İlişkiler	151
5. ATÖLYE: Zaman Ölçme.....	154
6. ATÖLYE: Uzunluk Ölçme	157

7. ATÖLYE: Doğal Sayılar.....	160
8. ATÖLYE: Kesirler.....	163
9. ATÖLYE: Geometrik Cisimler ve Şekiller.....	167
10. ATÖLYE: Örüntü ve Süslemeler.....	171
11. ATÖLYE: Uzamsal İlişkiler.....	173
12. ATÖLYE: Veri.....	175

Fen Bilimleri Öğretiminde Drama Uygulamaları..... 181

Doç. Dr. Demet ŞAHİN KALYON

1. ATÖLYE: Duyu Organları ve Görevleri.....	181
2. ATÖLYE: Varlıkların Hareket Özellikleri.....	184
3. ATÖLYE: Maddeyi Niteleyen Özellikler.....	187
4. ATÖLYE: Çevremizdeki Sesler.....	191
5. ATÖLYE: Dünya'nın Şekli.....	193
6. ATÖLYE: Işığın Görmedeki Rolü.....	196
7. ATÖLYE: Destek ve Hareket.....	200
8. ATÖLYE: Soluk Alıp Verme.....	203
9. ATÖLYE: Madde ve Cisim.....	205
10. ATÖLYE: Saf Madde ve Karışım.....	208
11. ATÖLYE: Maddenin Halleri.....	210
12. ATÖLYE: Besinler ve Özellikleri.....	213
13. ATÖLYE: Organ Bağışı.....	216

Sosyal Bilgiler Öğretiminde Drama Uygulamaları..... 219

Doç. Dr. Şükran CALP

1. ATÖLYE: İhtiyaç mı İstek mi?.....	219
2. ATÖLYE: Saygı.....	224
3. ATÖLYE: Müzede Güzel Bir Gün.....	230
4. ATÖLYE: Kahraman Türk Kadınları.....	235
5. ATÖLYE: İzci Kampındayız.....	241
6. ATÖLYE: Hayatımızda Teknoloji.....	245
7. ATÖLYE: Topluma Hizmet Veren Gönüllüler.....	250
8. ATÖLYE: Yerel Yönetimler.....	253
9. ATÖLYE: Alışveriş.....	256

10. ATÖLYE: Empati	260
11. ATÖLYE: Milli Mücadele.....	262
12. ATÖLYE: Dünya Ülkeleri.....	266
13. ATÖLYE: Öz güven.....	270

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretiminde Drama Uygulamaları 277
Doç. Dr. Pınar BULUT

1. ATÖLYE: Selam Vermenin Önemi.....	277
2. ATÖLYE: Temiz Olmak.....	279
3. ATÖLYE: Hz. Muhammed’i Tanımak	282
4. ATÖLYE: Sevgi, Dostluk ve Kardeşlik	285
5. ATÖLYE: Aile ve Din.....	288